

Márkusné Varga Judit

**A tordasi otthon – ahol az Információs Híd című nyertes gyakorlat
született**

A Fővárosi Önkormányzat által működtetett intézmény 260 középsúlyosan, súlyosan értelmileg akadályozott ember számára biztosít tartós ellátást.

Az otthon feladata az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes értelmi fogyatékosok ellátása, ápolása, gondozása, valamint az ellátást igénybe vevő fogyatékoságának, életkorának, egészségi állapotának megfelelő szinten tartó, képességfejlesztő, munkavégzési célú foglalkoztatása.

Az otthon hitvallása

Az otthon tiszteletben tartja az értelmileg akadályozott személyek egyéniségét. Elismeri, hogy megfelelő oktatással, képzéssel és gondozással fejleszthetők a képességeik. Alapvető jognak tekinti, hogy egyéni képességeik szerint méltóságteljes emberi életet éljenek, kivegyék részüket a társadalom jobbításából. Az otthon a szakmai szolgáltatás során messzemenőig szem előtt tartja, hogy az ellátottak képességei nagyon különbözőek, a rászorulókat igyekszik a szükséges mértékben a strukturált ellátás keretében gondozni és képességeiket kiteljesíteni.

Tárgyi feltételek

A tordasi otthon két telephelyen, a község központjában, inclusiván működik. Tordas dinamikusan fejlődő kis falu Fejér megyében, az M7-es autópálya mellett, Budapesttől 35 km-re. 1982 óta a település életéhez hozzátartoznak a kastély épületében élő értelmileg akadályozott emberek. 2000. május 15-étől egy új, modern épülettel bővült az intézmény.

A 60 férőhelyes ápoló-gondozó célú otthon a Gesztenyés úti központi épület közvetlen környezetében nyert elhelyezést, építészeti megoldásaiban maximálisan igazodva a felhasználói speciális szükségletekhez, biztosítva az akadálymentes közlekedés feltételeit. A családias jellegű lakóegységeket 2006 március hónapban vették birtokba lakói.

Személyi feltételek

Az intézmény dolgozói létszáma az utóbbi öt évben csaknem kétszeresére emelkedett. Jelenleg 177 fő, melyből a szakdolgozói létszám 121 fő. Összetételét tekintve jellemző a falubeliek magas aránya, de a környező falvakból ingázó dolgozók száma is jelentős. A fluktuáció alacsony, a szakképzetlen dolgozók szívesen vállalják a szakképesítés megszerzésére irányuló tanulmányokat, melyet az intézmény folyamatosan támogat. 2005-ben a szakdolgozók szakképzettségi aránya 92%, a kreditrendszerű továbbképzés folyamatos. A technikai, élelmezési, pénzügyi csoport tekintetében a szakképzettségi arány 100%-os. Mindhárom dolgozói csoport állománya stabil, fluktuáció nem tapasztalható.

Foglalkoztatás

Az otthon lakóinak életében a foglalkoztatás dominanciája érvényesül. A szociális foglalkoztatás keretében sokszínű, hasznos elfoglaltságot biztosító tevékenységet végezhetnek az itt élők, melyért munkabérben vagy munkarehabilitációs díjban részesülnek.

Fejlesztő-felkészítő

foglalkoztatás

Külső foglalkoztató igénybevételével, a KÉZMŰ KHT Jeannette Ruházati Gyáregységével már régóta meglévő szerződés folytatásaként fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás folyik. Célja az önálló munkavégzési képesség kialakítása és fejlesztése, felkészítés védett munkahelyen történő munkavégzésre.

A tevékenységek közt az alábbiak szerepelnek:

- parafa és fonottárú gyártása,
- konfekcionált textiláru gyártása,
- szőnyeggyártás,
- fém visszanyerése hulladékból,
- nem fém visszanyerése hulladékból.

Munkarehabilitációs foglalkoztatás

Az intézmény által biztosított foglalkoztatási tevékenységek – melyek egymásra épülő különböző készségeket, képességeket igénylő munkafolyamatokra épülnek – a foglalkoztatott számára biztosítják a továbblépés lehetőségét. Irányított, tematikusan felépített tanulási folyamat révén a foglalkoztatott elsajátítja az egyes munkafázisokat, majd az egész munkafolyamatot. A lépésekre bontott munkatevékenység segíti a munkavégző képesség, a szociális alkalmazkodás, az önállóság fejlődését, teret nyit a kreativitás, az egyéni fantázia kibontakoztatásához. Az esztétikus, színekben gazdag, jó minőségű, sokoldalúan felhasználható termék a teljes munkafolyamat megtanulására motivál, mely átvezet/het a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatási formába. A foglalkoztatott személyek száma 102 fő. Az intézmény öt műhelye két telephelyen működik, Martonvásáron, ill. Tordason. A munkarehabilitációs foglalkoztatásban részt vevők munkáját segítők irányítják. Következetes elvárások mellett segítséget nyújtanak az egymásra épülő munkafolyamatok elsajátításához, alkalmazva azokat a pedagógiai módszereket (bemutató, magyarázat, megbeszélés, értékelés stb.), melyek a cél eléréséhez szükségesek. A pozitív szemléletet és a hatékony konfliktuskezelő készséget ötvözik a folyamatos motiváció biztosításával.

Szabadidős és terápiás foglalkoztatás

Ennek keretében kosárfonás, szövödei, varrodai tevékenység; kézimunka, szárazvirág-kötészet; bőrdíszmű- és kerámiakészítés, valamint gyöngyfüzés zajlik.

Fejlesztés

A készségek, képességek kibontakoztatását, a személyiség kiteljesedését célzott fejlesztő tevékenységek, ráhatások segítik. A sérült ember korának előrehaladtával egyre több egyéni, speciális irányú megközelítés alkalmazása szükséges, s váltja ki a tevékenységegyüttesek önkéntes végzését. A gyógypedagógiában jól ismert fogalom a transzfer hatás, mely szerint a különböző tevékenységformák során jelentkező tanulási folyamatok egymást erősítik, egymásra pozitívan hatnak. Felnőtt értelmi sérült ellátottaink esetében elsődleges fontosságú tehát a sokirányú tevékenykedésre alkalmat teremtő, azt motiváló életforma biztosítása.

Minden értelmi fogyatékos embernek joga van arra, hogy olyan személyként fejlesszék, aki képes megfontoltan dönteni és választani, aki ésszerűen meg tudja állapítani, hogy mit szeret és mit nem, akinek adekvát kapcsolatai vannak a többi emberrel, és aki a lehető legkevesebb segítséget várja a környezetétől. Az egyéni fejlesztés tartalma az egész személyiségre irányuló nevelés, melynek hatásai a sérülés fokától és életkortól függetlenül érvényesülhetnek.

A lehető legnormálisabb élet vezetésére való felkészítés akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási folyamat normál körülmények közt zajlik, és nem mesterséges környezetben. Ebből az aspektusból rendkívül fontos a gyakori kilépés az intézeti élet zártabb világából – mozi-, színházlátogatás, kirándulás, üdülés stb. Ezek az alkalmak lehetőséget nyitnak a természetes, indirekt tanulásra. Az egyéni fejlesztés módszereinek megválasztásakor elkerüljük a fogyatékos gyermekek iskoláiban alkalmazott módszereket, hiszen a felnőttkor tiszteletben tartása, a gyermekké degradálás nem a fejlesztés irányában, hanem azzal ellentétesen hat.

Szabadidő, kultúra, sport

A szabadidő hasznos eltöltését választható szakköri foglalkozások segítik: szövés, batikolás, gyöngyfüzés, hímzés, kosárfonás, bőrzés, agyagozás, zene, tánc. A zenei foglalkozásokból

kinőtt Tordasi Szivárvány Együttes sikersorozatát a hollandiai és dortmundi szereplés után egyre több hazai meghívás jelzi.

Az otthon lakói élénk sportéletet élnek. A napi mozgásigény, az egészséges életmód kialakítását célzó sporttevékenységeken túl (ducitorna, atlétika, labdajátékok, biciklizés) nemzetközi és országos sportversenyeken vesznek részt, jelentős sikereket aratnak az asztalitenisz, erőemelés és kerékpározás sportágakban. Lakóinknak lehetősége nyílik gyógylovaglásra és gyógyúszásra is.

Az ország változatos tájaira kis csoportokban szervezett üdülések valamennyi lakó számára biztosítják az igényeikhez igazodó kikapcsolódási lehetőséget.

Az otthonban folyó kulturális élet mozgalmas. A színház-, cirkuszlátogatás, az ismeretszerző, kapcsolatteremtő kirándulások rendszeres havi programterv alapján bonyolódnak. A házi rendezvények közül igen sikeres a Szüreti Felvonulás.

Egészségmegőrzés

Az intézmény lakói pszichoszomatikus állapotának nyomon követése az egészségügyi és ellátó csoport feladata. A különböző feladatok végzése során a cél az életminőség folyamatos javítása, súlyosabb esetekben az életminőség szinten tartása. A csoport dolgozói nemcsak szakfeladatot látnak el, hanem viselkedésükkel, magatartásukkal mintául is szolgálnak az otthon lakói számára. Az intézmény egészségügyi ellátásáról egy hét fős egészségügyi részleg közreműködésével két orvos (házi orvos és pszichiáter intézeti orvos) gondoskodik. A házi orvos biztosítja az alapellátást a lakók számára, míg a pszichiátriai eseteket az intézeti orvos látja el. Az otthonban élők egészségügyi ellátása összetett feladat, mivel nagyon sok esetben a lakók nem tudják jelezni egészségügyi vonatkozású problémáikat (fájdalom, rossz közérzet stb.).

Az intézmény egészségmegőrző programja háromszintű. A primer prevenció az esetleges tünetet még nem okozó betegségek kiszűrésére irányul, ezt ütemtervszerű vizsgálatokkal érjük el. Rendszeres szűrővizsgálataink: tüdőszűrés, rutin vérvizsgálat, bőrgyógyászati szűrés,

mammográfia, ortopédiai szűrés, általános orvosi vizsgálat, mindez kiegészül tanácsadással (dohányzás, táplálkozás, aktív pihenés) és egészségügyi neveléssel. Szekunder prevenció kapcsán szoros ellenőrzésben részesülnek az akut betegségben szenvedő lakók. Ezen a szinten a cél a krónikus betegségek megelőzése; megfelelő izolációt követően igyekszünk biztosítani a lakók megszokott életvitelét. Ebben a munkában fontos szerepet kapnak az intézetén kívüli szakellátó intézmények. A terciér prevenció a fogyatékosság mellett krónikus betegséggel élő lakóinkra irányul. Ezen a szinten a krónikus betegségek szinten tartása és a lehető legjobb életminőség elérése, illetve további szövődmények vagy társbetegségek megelőzése a cél. A krónikus betegséggel élő lakók ellátása komplex feladat, melyben medikális és paramedikális szakemberek egyaránt részt vesznek.

Ellátás-gondozás

A védett, intézményi közegben élő értelmileg akadályozott emberek életében az utóbbi években háttérbe szorult a korábban elsőbbséget élvező ápolás-gondozás. A szakszerűen, magas színvonalon végzett ápoló-gondozó tevékenység beleolvad a mindennapok ritmusába, szerves egységet alkotva a mentálhigiénés ellátással. Az intézmény feladatának a teljes körű, minőségi ellátást-gondozást tekinti, melynek háttérében a magas szintű egészségügyi szolgáltatás is jelen van.

Az értelmileg akadályozott felnőtt emberek koruktól, aktuális állapotuktól függően kívánják meg az ápolók, gondozók folyamatos, biztonságos jelenlétét, akiknek feladata a személyi higiéné minőségi biztosítása, az önkiszolgálási készségek fejlesztése, gyakoroltatása az individuumra irányuló szervezett és spontán hatásokon keresztül. Az ápoló-gondozó részleg munkája tartalmilag igazodik a két épület környezeti feltételeihez, az ott élő lakók szükségleteihez. A súlyosabban, halmozottan sérült ellátottak fokozott gondozást igényelnek. Az ellátottak idejük jelentős részét munkával töltik, szervezett szabadidős tevékenységekben vesznek részt, szabadidejükben bekapcsolódnak a falu életébe.

Kiemelt feladat az egyéni segítségnyújtás szükséges mértékének megtalálása, az önkiszolgálási készség egyéni fejlesztése, a komfortérzés, az „otthon” érzetének kialakítása.

Az ellátási-gondozási feladatok strukturált ellátási-gondozási modell alkalmazásával valósulnak meg. A modell az egyéntől indulva épül fel – fokozatosan, háromszorosan bővülő egységekben – az intézményi nagyközösséig: az egyén négy fős kisközösség tagja (lakószoba, lakrész a lakóotthonoknál), melyből három alkot egy csoportközösséget.

Hatékonyágát – az állandóság, valamint a kölcsönös választás lehetőségének elvére épülve – személyi gondozói triumvirátusok garantálják. Működtetésük által a szakszemélyzet hiányásaiból (betegség, továbbképzés, szabadság, stb.) adódó feladatellátási hiányok kompenzálódnak.

Egy személyi gondozó „különösen” négy lakó számára biztosítja az egyénnek szóló, tervezett gondozást. Egy személyi gondozónak két állandó helyettese van.

A három személyi gondozó köré csoportosuló ellátott (12 fő) a nagyobb létszámú gondozási egységen belül kisebb közösséget alkot. Az így kialakuló kisközösségek egy-egy lakóotthon lakóközösségével azonos létszámúak.

Érdekérvényesítés

A lakóknak joguk van szociális helyzetükre, egészségi és mentális állapotukra tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségleteik, speciális helyzetük vagy állapotuk alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybe vételére. Az alapszolgáltatásban részesülő ellátottak számára az igénybe vett ellátásához kapcsolódó valamennyi jogukat biztosítani kell. Panasz és jogsértés esetén több fórumon is érvényesíthetik lakóink jogait.

Az otthonban Érdekképviselői Fórum, Ellátotti Önkormányzat, valamint Élelmezési Bizottság működik s rendszeresen tart lakógyűléseket. Az ellátottjogi képviselő havonta egy alkalommal tart fogadóórát.

Az Információs Híd című „jó gyakorlat”

Célcsoport

A tordasi Értelmi Fogyatékosok Otthonának 260 lakója volt az elsődleges célcsoportunk. A fogyatékos emberek tanulási folyamata azonban kihatott az összes velük kapcsolatban levő dolgozóra, illetve a természetes támaszokra és hozzátartozókra is.

Humán erőforrás

A humán erőforrás átcsoportosításával megváltoztattuk a szociális munkás korábbi feladatát. Komplex tanulmányainak jobb kihasználtságára és az információk közvetlen átadására új, kiemelt feladatoként a lakók érdekvédelmét és érdekképviselését, valamint a hetenkénti tematikus lakógyűlések vezetését határoztuk meg. Feladatai közé tartozott továbbá a jogok megismertetése az ellátottakkal, egészséges életmódra való szocializálás, teljes körű felkészítés a gondnokság alá helyezés különböző szakaszaira, valamint az információkhoz való hozzáférés biztosítása. A szociális munkás napi 8, heti 40 órában fejtette ki tevékenységét.

Szükségletfelmérés

Csoport- és közösségi szociális munka keretében a szociális munkás szükségletfelmérést végzett a lakók körében. Igen nagy igény mutatkozott a tanulásra, ezért született meg az „Információs Híd” elnevezésű program, amely az élethosszig tartó tanulási folyamat részeként az ellátottak szerteágazó információs és tanulási igényét hívatott kielégíteni.

Eszközsükséglet

A program lebonyolításához nem kellett más, mint egy megfelelő terem, ahol a hallgatóság kényelmesen elfér, valamint egy projektor és egy laptop. A két utóbbi az előadásokat színesítette, de nem volt okvetlen feltétele a gyakorlatnak.

A célok meghatározása

Az ellátottak élethosszig tartó tanulási folyamatának céltudatos szervezése volt a fő cél, melyben az értelmi fogyatékos emberek teljes körű információval való ellátása, érdekérvényesítő készségük fejlesztése, preventív munkaként az egészséges életmódra nevelésük, szocializációjuk szerepelt. Az otthonunkban élő értelmi fogyatékos emberek különböző képességekkel rendelkeznek, ezért az „Információs Hidat” úgy hoztuk létre, hogy az megfelelően befogadóképességüknek, és teljes hozzáférést biztosítottunk az információkhoz mindenki számára.

Rövid távon a cél a naprakész információk befogadása, jogaik megismertetése és érdekérvényesítő készségük fejlődése volt.

Hosszú távú célként azt tűztük ki, hogy lakóink a napról napra kinyíló világban otthonosabban mozogjanak, ne vesszenek el az ingerek és információk áradatában. A reformtáplálkozás és az egészséges életmód kapcsán olyan ismeretanyag elsajátítása volt a feladat, amelynek nyomán a felelősségtudat kialakulásával az egyén képes lépéseket tenni az egészsége megőrzése érdekében, nemet tud mondani az egészségre ártalmas ételekre, italokra, káros szerekre.

A várt hatások

A program eredményeként azt vártuk, hogy az ellátottak a tanulási folyamat révén egészségesebbek lesznek, és ellenállóbbak a betegségekkel szemben. A megszerzett vitalitással nő majd az életminőségi mutatójuk is. Az élethosszig tartó tanulás folyamatában az értelmi fogyatékos emberek olyan tudás- és ismeretanyagra tesznek szert, amelynek birtokában nem csupán „végigélik” a saját életüket, hanem az érdekérvényesítő készségük is nő, ennek következtében cselekvőképes, aktív tagjaivá válnak a társadalomnak. E módszerrel direkt és indirekt jelzéseket küldhetünk a külvilág felé, ahol, pozitív hatást gyakorolhatunk a társadalmi szemlélet megváltoztatására.

Gazdasági haszna is lehetett a programnak! Az élethosszig tartó tanulási folyamat alatt lakóink megtanulnak egészségesebben élni, így csökken majd a gyógyszer- és ápolási

költségük. A komplex ismeretanyag bensővé válása után várható eredmény az energiahordozók gazdaságos felhasználása, mely által csökkenthetőek az energiaszámlák. Az épület rendeltetésszerű használatának megtanulása után mérséklődhet az épület fenntartásának, illetve karbantartásának költsége.

Programok a gyakorlatban

Életünkben fontos szerepet tölt be az élethosszig tartó tanulás folyamata, és nincs ez másként az értelmi fogyatékos embereknél sem. A szükségletek felmérését követően felmerült az igény, hogy a heti lakógyűlésekre épülő információkon túl rendszeresen tervezett egészségügyi, életmódbeli ismeretanyagot építsünk be az előadásokba. Minden alkalmat jól előkészítettünk, megterveztünk, teljes mértékben igazodva ellátottjaink igényeihez. A lakógyűlés szerda délután 16 órai időpontját az adott napon otthonunk hangosbemondóján többször megismételtük. A résztvevők száma a kezdeti 15-20 főről hamarosan 70-80 főre duzzadt. Akadtak aktuálisan olyan témák is, amelyekben más kommunikációs utakat kellett keresnünk a többi ellátotthoz, ha teljes körű eredményt akartunk elérni. Sokan gyerekkoruktól dohányoztak, rengeteg Colát ittak, zöldség és gyümölcs helyett tömték magukba az ugyancsak kalóriadús chipset és egyéb káros ételeket, a kávéfogyasztás mértéke is meghaladta a normális határt. A lakóink alig akartak levegőre menni, mozogni még kevésbé. Számítani lehetett arra, hogy ha nem történik életmódbeli változás, akkor különféle betegségek alakulhatnak ki. Ezeknek pedig további következménye, hogy csökken a vitalitás, romlik a közérzet, miközben a gyógyszerköltség és az ápolási költség is megnő.

Sajnos kiderült az előadások közben, hogy lakóink az egészséges életmódról szinte semmit sem tudnak. Nehéz volt a rosszul beidegzett szokásokat megváltoztatni. Ezért kezdetben a témával kapcsolatos termékek bemutatását is megterveztük, különböző kóstolókkal színesítettük a programot. Szinte már minden lakógyűlésre lakóink hozták az örömmel megvásárolt egészséges termékeket, melyeket nagy büszkeséggel mutattak. Gyakoriak voltak a kóstolók, teabemutatók. Folyamatosan nőtt a különleges lakógyűlések látogatottsága.

A mai világ tele van ingerekkel, gyorsabb az élet. Lakóink tanítása, minden irányú képzése felkészültebb és elégedettebb személyeket eredményez, akik tudatosan cselekvő, aktív polgárként élhetik az életüket.

A „*Testközeli információ*” átadása fontosnak bizonyult a gondnokság felülvizsgálatának folyamatában. Szükség volt arra, hogy ellátottjaink teljesen fel legyenek készülve a bírósági és orvosszakértői helyzetekre. Ezért erre a folyamatra felkészítéseket vezettünk be. Nagy sikernek könyvelhettük el, hogy a felkészített lakók méltósággal élhették meg a gyakran nem túl kellemes procedúrát. A *Testközeli információ*nak, ami a gondnokság alá helyezés és felülvizsgálat folyamatához kapcsolódik, más pozitív hozadéka is van. Három lakónál a kizáró gondnokságot korlátozóvá változtatták.

A gyakorlatok kialakítása kettős célt szolgált, egyrészt az intézményben élő ellátottak tanulási és szocializációs folyamatában olyan „*Információs Hidak*” kialakítását, amelyből legmagasabb szintű minőségű élet, másrészt a lehető legteljesebb önmegvalósítás bontakozzék ki.

A lakók egyre fokozódó tudásvágyát kielégítendő született a „*Mindentudás iskolája*” nevű program, amely az élethosszig tartó tanulási folyamat részévé vált. A Mindentudás iskolájába vendégeket is hívtunk, színesítve az előadásokat. Vendégünk volt Noszály Sándor sportoló, dr. Nagy Richárd körzeti orvos, Krasznavölgyiné Váry Erzsébet rendőr őrnagy és Oláh László rendőr százados a BRFK Bünmegelőzési Osztályának munkatársai. Legutóbb a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkár asszonya, Forgó Györgyné járt a Mindentudás iskolájában.

Az érdeklődők kérdéseket tettek fel minden előadónak, pl.(szeretett-e tanulni, szereti-e a munkáját, mi a hobbija, stb.). Az előadásokból interaktív beszélgetés lett. A híres emberekkel való találkozással azt szerettük volna elérni, hogy olyan pozitív személyiség mintát kapjanak az értelmi fogyatékos emberek ahol megtapasztalhatják azt, hogy a sikerért meg kell küzdeni, csakúgy, mint bármiért, amit el szeretnénk érni.

A „*Beszéljünk Rólam*” program a Mindentudás iskolájának mintáját követi.

Az értelmi fogyatékosok közül sokan jelezték, hogy szívesen mesélnének az életükről. Ez a program közvetlenül a Lakógyűlés után kezdődött, s olyan nagy volt rá az igény, hogy a

résztvevőknek előzetesen jelentkezniük kellett, mert hetekre előre betelt a lista. A faliújságon és a hangosbemondóban is hirdettük, hogy ki a heti vendég. Az alkalomra mindig nagyon csinosan felöltözött mindenki. A program nagyon erős hatást fejtett ki az értelmi fogyatékos személyek önérvényesítő készségére, és a hallgatóságot is érte direkt és indirekt fejlesztő hatás.

A „Nyugalom Nyugdíjas Klub” az idősödő inaktív nyugdíjasok számára alakult meg. Hitvallásunk szerint az ember érték, és a benne levő bölcsességet úgy tudjuk szinten tartani, hogy a megtanult ismereteket, tudást, nem hagyjuk szunnyadni. Az idősödő emberek általános problémája, hogy értéktelennek kezdik érezni magukat. Nálunk ez nem így volt. A nyugdíjas klub tagjai heti két alkalommal különböző programokon vettek részt (szocializációs séták, szituációs játékok, az élet szépségeinek megismerése). A programokat mindig a tagok kérésének és érdeklődésének megfelelően állítottuk össze.

Eredményeink

Az „Információs Híd” az élethosszig tartó tanulási folyamat részeként egy komplex, egyenlő hozzáférést biztosító szocializáló, fejlesztő, információs blokk volt. Eddigi biztató eredményeire és a folyamatos szükségletkielégítésére épülve a jövőben is meghatározó szolgáltatásunk lesz.

A program pozitív hozadéka az, hogy lakóink életében tudatos cselekvést és felelősebb gondolkodást eredményezett. Az élethosszig tartó tanulási folyamat részeként egyenlő hozzáférést biztosítottunk az információkhoz, melyben az értelmi fogyatékos emberek érdekérvényesítő készsége, önmagáról alkotott képe megváltozott.

A komplex tanulási folyamat alatt nemcsak elégedett és tájékozott, hanem cselekvőképességüktől függetlenül határozott, kiegyensúlyozott emberré váltak a lakóink.

Számlával igazolható pozitív eredménye volt az „Információs Híd” nevű komplex programnak, hogy az ellátottak a tanulási és szocializációs folyamat részeként megtanultak spórolni, valamint az intézménynek kevesebbet kellett fizetni az elektromos energiáért, és csökkent a gyógyszerköltség és az ápolási költség. Azt gondoljuk, hogy az információ

hatalom, mert az élethosszig tartó folyamat részeként a negatív beidegződések is megváltoznak általa. A szerzett információk birtokában javul az értelmileg akadályozott emberek érdekérvényesítő készsége, képessé váltak saját életüket cselekvően meghatározni.

A megszerzett ismeretekkel határozottabbá váltak, személyiségük tehát pozitívan változott. Ez pedig javította az életminőségi mutatót.

Az „Információs Híd”, a „Testközeli Információ”, a „Mindentudás Iskolája”, a Nyugalom Nyugdíjas Klub, a „Beszéljünk rólam” program a jövőben még tovább bővül. Szeretnénk a legsúlyosabban értelmi fogyatékos lakóink számára bevezetni a „Nem hagylak egyedül” programot, amely indirekt fejlesztésre épülő, szocializáló-gyakorlat lesz.